

วิเคราะห์สังคม กับ บาทหลวงมโนัส ศุภลักษณ์ ฟ่านคำถาม...

“มนุษย์” สิ่งมีชีวิตที่เป็น “อิสระ”?

หรือ “วัตถุ” ที่ถูกใช้?

โดย กองบรรณาธิการ

กระแสหลักของการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้เม็ดเงินและรายได้ประชาชาติมาเป็นมาตรวัดความสำเร็จและความเจริญของประเทศนั้น แม้จะนำมาซึ่งเม็ดเงินที่หลั่งไหลเข้าประเทศอย่างไม่ขาดสายจากการค้าการลงทุน การย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ จากประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งรายได้จากการท่องเที่ยวที่กระจายสู่ทุกภูมิภาค แต่ขณะเดียวกันเรากลับต้องเผชิญกับผลกระทบจากการพัฒนาอย่างหนักหน่วงขึ้นทุกที ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหรอลงทุกขณะ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม การแย่งชิงพื้นที่ทำกิน การกดค่าแรงคนงานแรงงานอพยพ และที่สำคัญคือการไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกที่กลืนกินทั้งร่างกายและจิตวิญญาณเราโดยไม่รู้ตัว เพราะมันได้กระตุ้นและมอมเมาค่านิยมแห่งวัตถุนิยมบริโภคนิยม ผ่านสินค้านานาชนิด ล่อหลอกให้เราอยากมีอยากเป็น มนุษย์เราจึงยอมทำได้ทุกอย่างเพื่อ “เงิน” โดยไม่ต้องคำนึงถึงหลักแห่งคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงมีไว้ประจำใจแต่ละคน

ใช่หรือไม่ว่ายิ่งการพัฒนารุดหน้าไปเท่าไร คุณค่าความเป็น “มนุษย์” ของเรากลับถูกลดค่าลงเท่านั้น นั่นเพราะ “เงิน” ได้กลายเป็นคำตอบของความสำเร็จไปเสียแล้ว ความสัมพันธ์ฉันมนุษย์ซึ่งเราเคยมีมาตั้งแต่อดีตจึงถูกเปลี่ยนไปให้คุณค่ากับความสัมพันธ์เชิงอำนาจและนำไปสู่การใช้มนุษย์เป็นเครื่องมือเพื่อการค้า เพื่อสะสมสร้างความร่ำรวย มนุษย์จึงเสมือนเป็น “วัตถุ” ที่ถูกเขาใช้และเราเองก็ใช้เขาเช่นกัน



ภาพ : www.santostading.com

เพื่อทำความเข้าใจกับทุนนิยมโลกาภิวัตน์ที่ครอบโลกเราอยู่นี้ และเพื่อเข้าใจวาทศิลป์ของทุนนิยมเสรีมีกระบวนการครอบงำพวกเราอย่างไร **คุณพ่อมโนัส ศุภลักษณ์** จะมาช่วยให้เราได้เข้าใจและรู้ทันโลกาภิวัตน์ผ่านคำถามที่ว่า “มนุษย์” เป็นอิสระ หรือเป็นเพียงแค่ “วัตถุ” ที่ถูกใช้

การแลกเปลี่ยนเป็นไปอย่างเสรีได้ ด้วย ความสัมพันธ์ฉันมนุษย์

คาร์ล มาร์กซ (นักทฤษฎีสังคมชื่อดัง) แบ่งสังคมโลกออกเป็น ๔ - ๕ ยุค ตามระบบฐานของการสร้างอำนาจให้กับตัวเอง ยุคบุพกาลซึ่งมาจากฐานของความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ ในครอบครัวยุคความสัมพันธ์เชิงอำนาจแทบจะมองไม่ออก ทฤษฎีโครงสร้างเขาอธิบายว่า

มนุษย์เราไม่ได้อยู่แค่หนึ่งครอบครัว หนึ่งเครือญาติ แต่อยู่กันหลายเครือญาติ อยู่กันเป็นชุมชนหลายชุมชน มนุษย์โดยธรรมชาติจึงพัฒนาตัวเอง คนที่มีสมองมากกว่าคนที่เก่งกว่า ฉลาดกว่า จึงพัฒนาสร้างระบบให้ตัวเองทำงานน้อยลงแต่ได้ประโยชน์มากขึ้น นั่นก็คือจุดเริ่มต้นของการใช้อำนาจ ตั้งแต่สมัยบุพกาลแล้วที่เริ่มมีหัวหน้าเผ่าและลูกเผ่า หัวหน้าเผ่าและครอบครัวของเขาเริ่มมีอำนาจเพราะเก่งกว่า ลูกเผ่าทั้งหมดจึงต้องรับใช้ ต้องแบ่งส่วนของอาหารพืชผลไร่ต่างๆ ให้หัวหน้าเผ่า ไม่ต้องไปทำงานเองแต่ใช้คนอื่นทำแทนเรา เป็นไปโดยธรรมชาติ

พัฒนาการต่อไปจึงเกิดสังคมสวย หมายถึง สังคมที่เครือญาติใดเครือญาติหนึ่ง ชุมชนหนึ่งๆ กลุ่มหนึ่งๆ ไม่ต้องทำการผลิตเลย แต่ใช้ส่วนเกินที่คนอื่นผลิตได้มาให้ตัวเองแลกกับการป้องกันจากการรุกรานของสัตว์ป่า ของธรรมชาติ ของมนุษย์เผ่าอื่น ชุมชนอื่น จึงเริ่มเป็นสังคมสวยที่มนุษย์คนอื่นต้องจงรักภักดีต่อเขา ให้เขาเป็นผู้นำ และเขาไม่ต้องทำการผลิตเพื่อแลกกับการป้องกัน (Protection) ต่อมาเมื่อเขารบเก่ง เขาจึงพัฒนาเป็นสังคมเจ้าเป็นสังคมศักดินา มีความรู้สึกทางศาสนาทางศีลธรรมขึ้น เจ้าผู้ครองนครก็สร้างกลไกให้กับตัวเองโดยความเป็นเจ้าเป็นกษัตริย์ เป็นศักดินา แลกกับการกินส่วยจากชาวบ้าน สังคมศักดินาอธิบายการใช้ การบริโภครักษาพยาบาลที่คนอื่นหามาได้ด้วยแลกกับค่านิยมความเป็นเจ้า แลกกับความเชื่อถือ ซึ่งทำให้ทุกคนหยุดได้นิ่งได้

ต่อมาเกิดการค้าขายเรื่อยมาจนกระทั่งเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งมนุษย์มีการผลิตกันอย่างมโหฬาร มนุษย์ถูกใช้อย่างมากเพื่อสร้างส่วนเกิน (Surplus) ที่นี้ส่วนเกินนั้น วรรณะกษัตริย์ก็เอาไปส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ด้วย เมื่อการค้าก่อตัวหนาแน่นขึ้น การแลกเปลี่ยนการแสวงหาทรัพยากรจากโลกใหม่ สังคมโลกจึงเริ่มเปลี่ยนฐาน กษัตริย์ที่อธิบายตัวเองว่า ตนได้รับบัญชาจากพระเจ้ามาเพื่อปกครอง ประเด็นนี้จึงเริ่มแผ่วลงเพราะการค้าแข่ง จึงเกิดการอธิบายการค้าขึ้นในเชิงความคิดของศาสนาคริสต์ โดยการเกิดขึ้นของ



ภาพ : www.marxists.org

นิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant) Protest แปลว่า คัดค้าน ผู้ประท้วงต่อระบบศักดินาของคาทอลิก โปรเตสแตนต์เกิดขึ้นเพื่ออธิบายระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ส่วนคาทอลิกอธิบายระบบศักดินาชัดๆ ตั้งแต่ โป๊ป บิชอป ไหลลงมาถึงสังฆราชเป็นศักดินา แต่เมื่อการค้าแข่งระบบกษัตริย์บุคคลธรรมดาเริ่มมีอำนาจทางการค้า เมื่อก่อนอำนาจอยู่กับระบบกษัตริย์ซึ่งมีกำลังทหารที่มาจากไพร่ชาวนาชาวไร่ ผู้ที่มีสติปัญญาความสามารถสูงก็กลายเป็นอัศวิน เลื่อนลำดับชั้นขึ้นไปจนสามารถปราบดาภิเษกตัวเองเป็นเจ้าของได้ จึงกลายเป็นรัฐจักรโป

เมื่อเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน การกอบโกยสะสมความร่ำรวยจึงเกิดขึ้น

พอเปิดโลกใหม่ จึงเริ่มแสวงหาอาณานิคม เมื่อการค้าเริ่มเจริญก้าวหน้า มนุษย์เริ่มคิดว่าถ้าจะเอาสินค้าไปแลกก็ต้องผลิตให้ราคาถูกลง เมื่อต้องผลิตให้ราคาถูกลงจึงเกิดระบบผลิตแบบอุตสาหกรรมขึ้น จึงเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม คือ คนหนึ่งแทนที่จะผลิตขึ้นทีเดียวครบทั้งอันก็แบ่งส่วนการผลิตแยกออกเป็นส่วนตัว แล้วนำมารวมกันเรียกว่า อุตสาหกรรม อำนาจก็เริ่มเปลี่ยนมาสู่มือของคน ที่คุมระบบการค้าอุตสาหกรรม นี่จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดระบบทุนนิยม

เมื่อฐานถูกเปลี่ยนจากระบบกษัตริย์มาสู่ระบบการค้า ระบบกษัตริย์ตกต่ำลง ต้องมาเป็นผู้ผลิตเพื่อการค้า ทำอุตสาหกรรมเองด้วย แล้วเป็นเจ้าของอุตสาหกรรม ทำเหมืองถ่านหิน เมื่อระบบทุนเกิดขึ้น การใช้ส่วยถูกเปลี่ยนมาสู่คนที่คุมอุตสาหกรรม ระบบทุนนิยมถูกอธิบายด้วยทุนและการคุมทุน “ทุน” ซึ่งหมายถึง “เงิน” แต่ก่อนการแลกเปลี่ยนเป็นแบบวัตถุต่อวัตถุ ต่อมาเกิดเงินเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนระบบเงินมาโตเมื่อเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม จนกลายเป็นระบบการเงินของโลก เมื่อเป็นเงินขึ้นมาทำให้เห็นว่าสิ่งที่เราจะรวบรวมเอาทรัพยากรมาให้ตนเองนั้นง่ายขึ้นโดยใช้กระดาษมาแทนค่าเงินเพียงไม่กี่ปึก แล้วมันถูกพัฒนาเป็นพลาสติกมันนี่ (Plastic

ถ้าเรามีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล ไม่มีปัญหาเลย เพราะความรัก มิตรภาพ ความสัมพันธ์มันมาแทนทุกอย่าง แต่เมื่อไม่มี มนุษย์จึงใช้มนุษย์ โดยสร้างฐานอำนาจขึ้นมา ซึ่งการสร้างฐานอำนาจที่ดีที่สุดก็คือ การสร้างระบบ แล้วมนุษย์กลุ่มหนึ่งในโลกก็สร้างระบบทุนนิยมขึ้นมา แล้วอธิบายด้วยคำว่าเสรีภาพ จึงกลายเป็นระบบทุนนิยม - เสรีนิยมนั่นเอง

Money) เป็นเครดิตการ์ด (Credit Card) เป็นแค่ตัวเลข ในธนาคารเป็นนามธรรมหมดเลย เราไม่เห็นตัวเลขแล้ว เรารูดการ์ดไปไม่เห็นตัวเงินแล้ว การสะสม (Accumulation) ความร่ำรวยจึงเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์มีความโลภ เป็นธรรมชาติ เพราะทุนนิยมสร้างขึ้นบนฐานของความโลภ กอบโกยเข้าหาตัวเอง เกิดการสะสม เงินเมื่อเป็นกระดาษ ก็สะสมและกอบโกยได้มากกว่าการตุนเอาสินค้าตัวใดตัวหนึ่งไว้ ซึ่งมันอาจจะกินที่ มันหนักต้องแบกต้องบรรทุก แล้วก็มีการเสื่อมการเสีย แต่เงินมันไม่เสื่อมมันไม่เสีย แต่อาจจะมึมูลค่าลดลง เพราะ ฉะนั้นเมื่อการสะสมง่ายขึ้นจึงเกิดการกักตุน เกิดการสะสมความร่ำรวยของมนุษย์ และเมื่อเราไม่มีความสัมพันธ์เราจึงไม่แบ่ง ไม่ให้ เมื่อก่อนมนุษย์ยังไม่ค่อยสะสมเพราะระบบยังไม่ดี ทำให้การสะสมทำไม่ได้ ทำไม่สะดวก แต่ปัจจุบันเมื่อเป็นตัวเลขเป็นนามธรรมจึงง่าย เมื่อมีเงินเป็นสื่อกลางทำให้คนที่คุมระบบได้เปรียบ คุณทักษิณจึงไม่ต้องจ่ายภาษีเพราะเขาคูมระบบ เขาก็บอก ผมไม่ได้ทำผิดกติกา แต่กลุ่มพันธมิตรบอกว่า เป็นความไม่ชอบธรรม เพราะตาสีตาสาก็ยังต้องเสียภาษี

เมื่อมาสู่ยุคทุนนิยม ตัวทุนมันอธิบายตัวมันเอง มันสร้างความชอบธรรมให้กับตัวเอง คุณไม่ต้องพูดถึงพระเจ้าอีกต่อไป เงินกับพระเจ้าเข้ากันไม่ได้ พระเยซูยังพูดเลยว่า เงินกับพระเจ้าไปกันไม่ได้ พระเยซูพูดชัดเลยว่า “คุณจะทำพระเจ้า หรือคุณจะทำเงิน” ฉะนั้นเมื่อคุณมีเงินเงินที่คุณถือมันจะสร้างความชอบธรรมไปเสียทุกอย่าง คุณทักษิณจึงเอาเงินไปรยไปทั่ว เพราะเงินมันสร้างความชอบธรรมให้แก่ตัวเอง แต่ปรากฏว่าไม่หมดเพราะสังคมไทยยังเป็นสังคมที่อยู่บนฐานของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์อยู่ และการเอาเงินมาไปรยอย่างเดียวนั้นไม่พอ ยังอยู่ที่การสร้างการยอมรับทางจิตใจด้วย ซึ่งตรงนี้คุณทักษิณลืม แต่ในแง่ของสากลไม่จำเป็น เพราะฝรั่งอยู่บนฐานของหลักการอยู่แล้ว คุณเก่ง คุณสามารถทำอะไรได้

แต่ไหนก็ทำไป เพราะฉะนั้นนายทุนสร้างความชอบธรรม ให้กับการกินส่วนเกิน (surplus) ด้วยทุนตัวเอง คือ เอาเงินซื้อ เอาเงินพาดหัว คุณทักษิณถึงพูดว่า โจรกระจอกพวกนี้ยากจน เอาเงินพาดหัวก็เจียบ เจียบกันโครมครามเลย! ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด

มนุษย์เมื่อมีความสัมพันธ์ (Relationship) นั้น ไม่มีปัญหา พอไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันเราจึงใช้คนอื่น



และเพื่อใช้คนอื่น เราจึงสร้างอำนาจ (power) อำนาจแรก ก็คืออำนาจหัวหน้าเผ่าแลกกกับสังคมช่วย อำนาจที่สองคือ อำนาจศักดินาแลกกกับการอธิบายจากเบื้องบนจากพระเจ้า ด้วยคำอธิบายใน

แต่ละศาสนา ต่อมาเมื่อเป็นทุนนิยม ศาสนาก็หายไป เมื่อเงินมาพระเจาก็หลบ เราปฏิเสธไม่ได้ว่ายุคนี้เป็นยุคเงินแต่อยู่ที่ว่าเราจะมีทัศนคติอย่างไร ถ้าเราใช้หลักการในเรื่องความสัมพันธ์มาจับ ถ้าเรามีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล ไม่มีปัญหาเลย เพราะความรัก มิตรภาพ ความสัมพันธ์มันมาแทนทุกอย่าง แต่เมื่อไม่มี มนุษย์จึงใช้มนุษย์โดยสร้างฐานอำนาจขึ้นมา ซึ่งการสร้างฐานอำนาจที่ดีที่สุดก็คือ การสร้างระบบ แล้วมนุษย์กลุ่มหนึ่งในโลกก็สร้างระบบทุนนิยมขึ้นมา แล้วอธิบายด้วยคำว่าเสรีภาพ จึงกลายเป็นระบบทุนนิยม - เสรีนิยมนั่นเอง เมื่อมาถึงยุคทุนแล้วทุนมันสร้างความชอบธรรมให้กลุ่มทุน ยิ่งเขามีมากเท่าไร เขาก็ยิ่งมีความชอบธรรมมากเท่านั้นด้วยเงิน นี่คือสังคมระดับสากล เมื่อสร้างความชอบธรรมด้วยระบบ มนุษย์ก็พัฒนาระบบไปเพื่อเอื้ออำนาจประโยชน์เพื่อให้ตัวเองได้ประโยชน์และได้อำนาจ เป็นปกติของมนุษย์

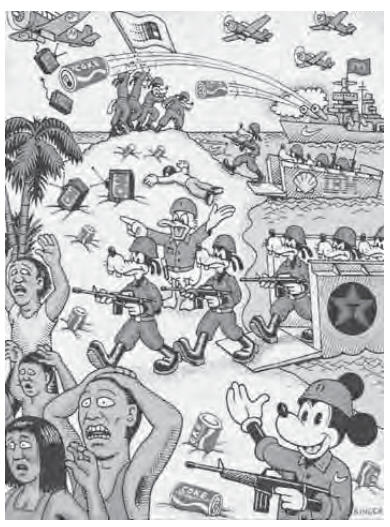
ทุนนิยมโลกาภิวัตน์มุ่งสะสมและผูกขาด เพื่อครองความเป็นเจ้า

เมื่อพูดถึงคำว่า “จน” “รวย” “ความยุติธรรม” เมื่อเรารักกัน เราก็กไม่พูดถึงเรื่องความจน ความรวย ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม แนวคิดของความยุติธรรมในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มันไม่มี ความ

ยุติธรรมมาจากไหน มันเกิดจากความพยายามที่จะสร้าง กฎเกณฑ์ที่ครอบ หรือกติกากฎหมาย เพื่อให้มนุษย์ ที่ไม่สัมพันธ์ต่อกันและกันนั้นมียกติกากฎหมายที่จะอยู่ร่วมกันได้ อย่างสันติเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นจึงต้องมีกฎหมาย มีกฎ เกณฑ์และกติกากฎหมาย ซึ่งก็ถูกใช้อีก เพราะมนุษย์ต้องการ อำนาจจึงต้องควบคุมระบบ คนที่เขียนกฎหมาย เขียน กติกากฎหมายเขาถึงได้ประโยชน์ไป

คำว่า “ยุติธรรม” จะเกิดขึ้นในสังคมที่เราไม่พูดถึง ความเป็นเพื่อน ความเป็นมิตร แต่เราจะใช้ในวงของคน ที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ นั่นก็คือสังคม วงกว้างที่ต้องมีกติกากฎหมาย ทีนี้เมื่อบอกว่า ไม่ยุติธรรม มัน แปลว่าอะไร เรารู้สึกไม่ยุติธรรมเพราะว่า ใครคนหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ประโยชน์จากที่เหลือ จากคนอื่นมาก เกินไป มากเกินไป เอาไปซะเหลือกินเหลือใช้ แล้วยังไม่ แบ่งให้คนอื่น การกระทำที่ไม่ยุติธรรมก็คือ การที่เขาสร้าง กฎเกณฑ์ให้กับตัวเองเพื่อให้ได้เปรียบคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ขณะที่คนอื่นเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่ผิดกฎเพราะ เขาเป็นคนคุมกฎ เพราะฉะนั้นไทยรักไทยจึงอยากจะมี ส.ส. ที่เป็นพรรคไทยรักไทยหมดเลย เพื่อให้เขาจะได้ควบคุม ได้เบ็ดเสร็จแบบที่สิงคโปร์เขาเป็น เขาจึงเขียนกติกากฎหมาย ของเขา เขาจึงเปลี่ยนกฎหมายได้ คุณทักษิณก็มอง สิงคโปร์เป็นโมเดล ถ้าเรามองด้วยกฎไวยาภรณ์สังคม ปกติก็คือ มนุษย์เราพอมองคนอื่นที่เราไม่ได้มีความ ผูกพันห่วงใยแล้ว เราก็จะใช้เขา เมื่อเราจะใช้เขาเราก็ ต้องสร้างระบบ สร้างกฎ กติกากฎหมายขึ้นมาเพื่อใช้เขา เอาประโยชน์จากเขาได้

ระบบทุนนิยม - เสรีนิยม ก็มาจากธรรมชาติตรงนี้ ของมนุษย์ ยิ่งเราควบคุมได้เบ็ดเสร็จเท่าไรก็ยิ่งดี และ เพื่อให้เกิดการสั่งสมผูกขาดที่เบ็ดเสร็จ การผูกขาดคือ การได้ส่วนเกินโดยไม่ต้องลงแรง จึงเกิดระบบโลกาภิวัตน์ (Globalization) ขึ้น จึงเกิดแฟรนไชส์ เกิด ทรัพย์สินทางปัญญา เกิดยี่ห้อต่างๆ นี่เป็นความพยายาม ของการผูกขาดการสะสม ความคิดผูกขาดจึงเป็นกลไกไป ตอบสนองสันดานของมนุษย์ที่ต้องการครองความเป็นเจ้า จึงเกิดระบบทุนนิยมโลก ทุนนิยมแบบเสรีนิยม เมื่อเราไม่ ได้มีความสัมพันธ์ต่อกันและกันเราจึงถูกใช้ เขาจึงใช้เรา เป็นส่วนหนึ่งของการสะสมของเขา ถ้าเราเป็นพนักงาน ของบริษัทเราก็ต้องใช้ความสามารถในด้านที่เรา มี เพื่อให้ ระบบของเขาเดินหน้าได้ เพื่อผลประโยชน์และกำไรของ บริษัท



ภาพ : www.majorityreportradio.com

ทุนนิยม - เสรีนิยม จะสร้างกลไกทาง คุณค่าและอุดมการณ์เพื่อให้มนุษย์ “สมยอม”

การครอบงำทางคตินิยมเป็นการสร้างกลไกทาง คุณค่าขึ้นมาเพื่อเอื้ออำนวยต่อการสั่งสมของเขา เพื่อ ความสะดวกในการมองของเรา เราแบ่งคนออกเป็น ๓ ส่วน ๓ มิติของชีวิต คือด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ในแง่ของสังคมก็เป็นเรื่องของวัฒนธรรม เรื่องของคุณค่า ในเรื่องของคุณค่า มนุษย์เราจะดำรงชีวิตอยู่บนระบบของ คุณค่าตลอดเวลา ที่ชัดเจนที่สุดคือ คุณค่าศาสนา และที่ เราไม่รู้ตัวเลยก็คือ คุณค่าของความรัก ชีวิตของเราอยู่ บนพื้นฐานนี้มาก เพราะฉะนั้นกลไกอะไรก็แล้วแต่ที่สร้าง อยู่บนฐานของคุณค่าจะได้รับการยอมรับ เมื่อเราเกิดมา ในบริบทของทุนนิยม เป็นกลไกของทุนนิยมเสรีอยู่แล้วที่ เมื่อเด็กเกิดมาก็เข้ามาอยู่ในฟาสีครอบครัวของทุนนิยม นั่นก็ คือโลกของความเป็นจริง โลกทรรศน์ของเขาก็คือแค่นี้ แล้วเขาก็ไม่พบความจริงอื่นใดนอกจากความจริงของการ บริโภค ความจริงของการฟุ้งเฟ้อ ความจริงของค่านิยม ดารา เพลง กีฬา ฟุตบอลโลก โอลิมปิก ซึ่งจริงๆ แล้ว ไม่ได้ตอบสนองต่อปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาไข้หวัดนก ปัญหา ความอดอยากของคนเป็นพันล้านคน แต่ว่ามัน ก็เป็นกลไกทางคุณค่า เพราะคนเราเมื่อกลุ่มใจก็ไปกินเหล้า ไปกินเบียร์ให้มันมันๆ จะได้ลืมความทุกข์ เช่นเดียวกัน เขาก็ดึงเราไปสู่ความสนุกชั่วแล่นของการเชียร์กีฬา ฟุตบอลโลก ของหนังซูเปอร์แมนริเทิร์น ของอะไรก็ แล้วแต่ จนเรารู้สึกว่า ความทุกข์ยาก ความยากจนที่เรา มี รายได้น้อย น้ามันแพง จริงๆ แล้วมันเป็นผลพวงของ การจัดระบบสังคมโลกของกลุ่มคนไม่กี่คนที่ได้ประโยชน์

ไปอย่างสิ้นเหลือ แล้วทรัพยากรเหล่านี้ถูกดึงไปสู่เขา ทรัพยากรที่อยู่ในมือเราก็ลดลง เขาจึงใช้กลไกทาง คตินิยมเหล่านี้ คุณค่าเหล่านี้มากลอบเคลื่อนทำให้เรามอง ไม่เห็น เพราะถ้าเรามองเห็นเราก็จะคัดค้าน นี่ก็คือจุดมุ่ง หมายของกลุ่มพันธมิตรของคุณสนธิที่ต้องการให้ประเทศ ไทยได้เห็นว่า คุณทักษิณได้สร้างกลไกเพื่อที่จะเอาเปรียบ คนทั้งชาติอย่างไร ไม่ว่าจะป็นนโยบายประชานิยม ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ซึ่งไม่จริง เพราะว่าเราจะรักษาโดยไม่มี ค่าใช้จ่าย (Cost) เป็นไปไม่ได้ เราต้องเสียเงิน ๓๐ บาทก็ คือการเอาเงินในคลังมาทดแทน ประเทศไทยตอนนี้เงินใน คลังก็แทบไม่เหลือ ประเทศเราจะล้มจมมากกว่าปี ๔๐ อีก เงินจะหมดคลังอยู่แล้ว เพราะไทยรักไทยเอาเงินของ ประเทศมาผลาญเพื่อหาเสียงให้ตัวเองตลอด

ความยากจนในทุกมุมโลก ล้วนเกิดจาก กระบวนการจัดระบบของทุนนิยมเสรี

เรื่องของความจน และความรวย จึงแล้วแต่ ว่าใครพูด เวลาเราพูดคำว่า “จน” หมายถึง ไม่มีเงิน ไม่มีกินไม่มีใช้ ความจนกับความ รวย ไม่ใช่เป็นความจนกับความรวยที่เรา จะสัมผัสได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเปรียบเทียบ เช่น ความร้อน ความหนาว เราไม่ ต้องเปรียบเทียบ เราจะรู้สึกเอง แต่ความจน กับความรวย มันไม่มีปรอทวัด มันจะ เปรียบเทียบเสมอ เหมือนกับความสวย ความหล่อ ความขี้เหร่ ไม่ได้เป็นความ สวยล่อยๆ แต่มันจะเปรียบเทียบ เช่น ภาษาปกากะญอ พูดถึงความสวยได้ชัดเจน เขาพูดว่า “คุณถูกมองว่าสวย” ภาษามันเปรียบเทียบ ภาษาปกากะญอจะไม่พูดว่า “คุณสวย” แต่เขาจะพูดว่า “ฉันมองคุณสวย คนเขามองว่า คุณสวย” เช่นเดียวกัน ความยากจนกับความ รวยก็ขึ้นอยู่กับว่าจะเปรียบเทียบอะไร คุณ ทักษิณบอกว่าเขาจน แม้วันนี้เขาจะมีเงินเป็น แสนๆ ล้าน ที่เขาบอกว่าเขาจนก็เพราะเขา เปรียบเทียบกับคนที่รวยที่สุดในโลกชื่อ บิล เกตต์ เขาจึงจนกว่าบิล เกตต์ เขา ไม่ได้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของ บิล เกตต์เลย แต่ว่า คุณทักษิณรวยเป็นอันดับ ๔ ของประเทศไทย

คำว่าความจน - ความรวย น่าจะอยู่บนฐานของ ระบบทุน เราไม่พูดคำว่า ความยากจน (Poverty) ขึ้น มาล่อยๆ ในสังคมปกากะญอที่มีเศรษฐกิจแบบพอเพียง เขาไม่พูดถึงว่าตัวเองยากจน แต่เขาบอกว่า เขาไม่มีใน สิ่งที่คนอื่นมี เพื่อนบ้านมีรถเครื่อง เขาไม่มี เพื่อนบ้านมี ที่วี เขาไม่มี แต่เขาไม่เคยบอกว่าเขาจน เพราะจนเท่ากัน ถ้าคนเราจนเท่ากันมันก็ไม่มี ความยากจน แต่เพราะว่า ใครคนหนึ่งจัดระบบกลไกให้ตัวเองมีมากกว่าคนอื่น สะสมความร่ำรวยมากกว่าคนอื่น เขาถึงรวย คนอื่นถึงจน **Poverty** ตัวนี้เป็นจริง เพราะระบบทุนนิยมได้ดูดได้สูบ เอาทรัพยากรของโลกไปสู่โลกที่หนึ่ง ไปสู่ยุโรป อเมริกา ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ตัวอย่างเช่น คนยุโรปติดกาแฟ มาก คนอังกฤษต้องกินชาตลอด โลกที่หนึ่งจะดูดดึงเอา ทรัพยากรของโลกไปสู่เขา เขาจะบริโภคในสิ่งที่เขาไม่ได้ ผลิต กาแฟนั้นคนยุโรปไม่ได้ผลิตเพราะเป็นพืชเมืองร้อน บริษัทเนสท์เล่ สวิส จึงสร้างกลไกที่จะดูดเอากาแฟของ โลกไปอยู่ที่เขา เนสท์เล่ไปสนับสนุนให้เวียดนามภาคใต้

ปลูกกาแฟครึ่งประเทศจนกระทั่งกาแฟล้ม ฝ่อเมื่อกาแฟล้ม ราคาก็ลง นี่คือการระบบ การสร้างกลไกที่เขาจะมีกินมีใช้โดย ไม่ต้องทำ นี่คือการระบบทุนนิยม ระบบ การค้าผูกขาด เนสท์เล่ผูกขาดกาแฟ จนกระทั่งไม่ได้เป็นกาแฟธรรมดาแต่ กลายเป็นเนสกาแฟ เพราะฉะนั้นเมื่อถูก สูบออกไปก็ลดลง ทรัพยากรใน โลกไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ก็ ต้องขุดต้องหาเอา เมื่อเอาจาก ที่หนึ่งไป ที่อื่นก็ลด แต่เงินใน โลกไม่ได้ดึงออกเลยจากต้นไม่ต้นหญ้า เงินอยู่เท่าไรก็อยู่เท่านั้น เมื่ออยู่ใน กระเป๋าของใครมาก ก็อยู่ในกระเป๋า ของอีกฝ่ายน้อยลง นี่คือการความจน กับความรวย รวยก็คือมีมาก จนก็ คือมีน้อย แต่ว่าความยากจน จริงๆ ไม่ใช่แค่มีน้อย มันอด อดอยาก มันจะตาย เอธิโอเปีย คนอดข้าวตายเป็นล้านๆ คน เพราะว่าระบบทุนนิยมไป ดูดเอาทรัพยากรของเขา หมด อิตาลีไปตัดต้นไม้ใน เอธิโอเปียหมดทั้งประเทศ จนกลายเป็นทะเลทราย



ภาพ : www.under.ch

เรากำลังพูดถึงว่า เมื่อคุณไม่รู้จักกัน คุณก็ใช้คนอื่น
จัดระบบเพื่อให้คุณได้เปรียบ เพราะฉะนั้นสังคมโลก คนที่
ได้เปรียบเขาจึงสร้างระบบของเขา กลไกของเขา เพื่อให้
เขาได้เปรียบ ไม่ว่าจะกลไกนั้นจะเป็นกลไกการเมือง กลไก
ทางเศรษฐกิจ หรือกลไกทางคตินิยม เมื่อถูกดูไป คนที่
มีไม่พอก็จน แต่ในสังคมพออยู่พอกิน สังคมเศรษฐกิจ
พอเพียงแบบบนดอยไม่มีคำว่ายากจนเพราะทุกคน
เหมือนกันหมด คำว่ามีรถยนต์ มีโทรทัศน์ ไม่ได้แปลว่า
คุณรวยแล้ว เขาไม่เปรียบเทียบบ้านที่รวยด้วยการสร้าง
บ้านด้วยไม้หรือหลังคามุงกระเบื้อง เพราะว่าทุกคน
สามารถไปตัดไม้มาทำบ้าน สามารถเอาใบตองตึงมามัด
ทำหลังคาได้ ความจน - ความรวยไม่ได้เปรียบเทียบกัน
ตรงนั้น แต่ว่า ณ วันนี้เริ่มจะเปรียบเทียบแล้วเพราะว่า
จะสร้างด้วยไม้ก็ต้องจ้างคนไปเลื่อยไม้ เพราะตัวเองจะเลื่อย
ก็ไม่ไหว จะไปจ้างก็ต้องมีเงิน เมื่อจะมีเงินก็ต้องสร้างส่วน
เกิน (Surplus) ก็คือปลูกพืชเชิงเดี่ยว ซึ่งก็พิสูจน์ได้แล้วว่า
ไม่ได้ส่วนเกินเท่าไร ไม่ได้เงินเท่าไร สู้อไปเป็นแรงงาน
รับจ้างต่างถิ่นไม่ได้ ที่สุดเราก็ต้องกลับมาถามว่าเรา
ต้องการตรรกะอะไร เราต้องการตรรกะของความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือตรรกะของอำนาจ



ภาพ : www.raporumapine.org

เมื่อไรซึ่งความสัมพันธ์อันมนุษย์ มนุษย์จึงกลายเป็นวัตถุที่ถูกใช้

ความยุติธรรมคืออะไร มีหลายคำที่ใกล้เคียงความ
ยุติธรรม เช่น ความชอบธรรม ความเท่าเทียม ความ
เสมอภาค ความยุติธรรมจะเกิดได้เมื่อมีการเคารพใน
ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เราถึงต้องพูดเรื่องการ
พัฒนาคนทั้งครบ การพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ ถ้าจะ
พูดถึงความยุติธรรมนั้น พื้นฐานของมนุษย์ต้องเคารพใน
คุณค่าความเป็นมนุษย์ของกันและกันก่อน และเมื่อมี
ความเป็นมนุษย์ต้องไม่ใช่คนอื่นเพื่อผลประโยชน์ของตน

เมื่อสังคมอยู่บนฐานของเงินเราจึงใช้ทุกอย่างเพื่อให้ได้มา
ซึ่งเงินจึงไม่ยุติธรรม เป็นความไม่ครบในศักดิ์ศรีความ
เป็นมนุษย์ของตัวเอง ฐานแรกของความยุติธรรมต้องมา
จากความเคารพในความเป็นมนุษย์ก่อน เมื่อมนุษย์ไม่
เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของตัวเองและคนอื่น
ก็ไม่ควรพูดถึงความยุติธรรม

ปรากฏการณ์ในสังคมไทยที่มนุษย์ถูกใช้เพื่อการค้า
เป็นการแสดงออกของมนุษย์ปกติธรรมดา สมัยก่อนไม่มี
ความซับซ้อนเช่นสมัยนี้ ใช้อำนาจใช้ปืนชูอย่างเดียวก็ไป
แต่สมัยนี้ไม่ใช่ ต้องมีการโฆษณา ต้องมีระบบการ
มอมเมาทางการศึกษา แข่งขันเอาชนะ ได้บันได ซึ่ง
ระบบทุนได้ขีดไว้ให้หมด เขาไม่ได้ขีดว่า ระบบการ
ศึกษาต้องช่วยกันเรียนช่วยกันสอบ แลกกลับช่วยกันเรียน
แล้วมาวัดความรู้ความสามารถกัน ถ้าระบบการศึกษา
ไทยอยู่บนฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูล ก็น่าจะแสดงออก
ในกระบวนการเรียนการสอนที่เด็กช่วยเหลือกัน ทั้งครู
และเด็กถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันด้วยความสัมพันธ์ แต่นี่ครู
กลับชูแต่อำนาจ เด็กก็เห็นแต่อำนาจ ที่สุดวันหนึ่งเด็กก็
อยากมีอำนาจ ก็แข่งขัน ถ้าได้ทีหนึ่งก็ได้รับคำชม ถ้า
ได้ที่ไหนก็ได้รับการดูถูก ถูกหัวเราะ เด็กจึงอยากได้ที่หนึ่ง
อยากได้รับการยอมรับ จึงเอาทุกวิธีแม้การโกงข้อสอบ
ได้บันไดเพื่อไปสู่สังคมแข่งขัน ค่านิยมแพ้ฝัน การเอาชนะ
นี่คือการปลุกฝังที่เอาเรื่องกีฬา รวมถึงเรื่องดนตรีเข้ามา
เป็นตัวลวงสมองเยาวชนโดยไม่รู้ตัว เขาจะต้องเป็นผู้ชนะ
เสมอ สังคมจะมีที่ทางสังคมให้กับผู้ชนะ แต่ไม่เคยมี
ที่ทางสังคมไว้ให้กับผู้แพ้อย่างใด ดังนั้นทุกคนจึงไปสู่การเป็น
ผู้ชนะหมด ผู้ชนะมีแค่หนึ่ง แต่ผู้แพ้มีกี่ทั้งโลก เป็น
กระบวนการคัดสรร กระบวนการแพ็คตัดออกของระบบ
ทุนนิยม แต่ว่าในครอบครัวไม่มีการแข่งขันเอาชนะ มีที่
ให้สำหรับทุกคนในครอบครัว ลูกบางคนอาจบอกว่าพ่อแม่
รักลูกไม่เท่ากัน แต่ทุกคนมีที่กินมีที่นอนมีความรักของ
พ่อแม่ครบทุกคน ไม่มีใครแพ็คตัดออก แต่เหตุใดคนสังคม
จึงแพ็คตัดออกแล้วถีบออกไปเลย ไม่มีการจัดระบบให้เขา
ว่าเขาจะอยู่อย่างไรเลยกับการเป็นผู้แพ้ ถูกทิ้ง (Reject)
ให้เป็นชิ้นส่วนของสังคมที่ไม่มีคุณภาพ สังคมและระบบ
ประเทศไม่ได้ให้เลย

ศาสนาคริสต์อธิบายว่า “พระเจ้าสร้างมนุษย์มาใน
ฉายาของพระองค์” เพราะฉะนั้นมนุษย์ต้องเคารพรัก
พระเจ้าและต้องเคารพรักมนุษย์ด้วยกัน การจะให้มนุษย์
ยอมรับกันได้ มนุษย์จึงสร้างกลไกของการยอมรับ ซึ่งก็
คือด้านกฎหมายเพื่อให้เราสยบยอม และด้านค่านิยมต่างๆ
เพื่อให้เรายอมรับ การใช้การศึกษาเป็นหนึ่งในกลไก เป็น

ถ้าระบบการศึกษาไทยอยู่บนฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูล ก็น่าจะแสดงออกในกระบวนการเรียนการสอนที่让孩子ช่วยเหลือกัน ทั้งครูและเด็กด้วยกันด้วยความสัมพันธ์ แต่นี่ครูกลับขู่ว่าอำนาจ เด็กก็เห็นแต่อำนาจ ที่สุดวันหนึ่งเด็กก็อยากมีอำนาจ ก็แข่งขัน ถ้าได้ทีหนึ่งก็ได้รับคำชม ถ้าได้ทีไหนก็ได้รับการดูถูก ถูกหัวเราะ เด็กจึงอยากได้ทีหนึ่ง อยากได้รับการยอมรับ จึงเอาทุกวิธีแม้การโกง ข้อลอบ ได้บันไดเพื่อไปสู่อันดับแข่งขัน

พื้นฐานของการสร้างค่านิยม ทำไมเราไม่ตั้งเอาภูมิปัญญาไทยโบราณเข้ามาสร้างความรู้สึกแบบไทยๆ การช่วยเหลือเกื้อกูล ความเอื้ออาทร เอามาสร้างเป็นคุณค่าเป็นภูมิปัญญาในระบบการศึกษา เราไม่ทำเพราะมันไม่รับใช้ทุน เช่น โครงการช้างเผือกของรัฐบาลที่ให้ทุนการศึกษานักเรียนยากจน เป็นการสร้างเทคโนโลยี เป็นปัญญาชนจากระดับล่างเพื่อรับใช้ทุน เขาก็จะโต้แย้งว่าสักวันเขาจะร่ำรวย ค่านิยมฝืนฝืนความร่ำรวย ความเป็นเศรษฐกิจจึงถูกปลูกฝังมาตลอด

สื่อโฆษณาเหมือนกัน สื่อนั้นเข้าถึงง่ายต่อผู้บริโภค เขาจึงใช้เป็นกลไกของการผูกขาด สะสม และเป็นกลไกเผยแผ่คุณค่าการยอมรับความสมยอม การพูดซ้ำๆ เรื่อยๆ ก็ทำให้ติดได้ง่าย กลไกใหญ่ของการศึกษาดอนนี้ชนชั้นปกครองเขาคูมอยู่แล้วอย่างเบ็ดเสร็จ กลไกสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เขาก็คูมอยู่แล้ว แต่ว่าสื่อหนังสือพิมพ์รัฐคูมไม่ได้ทั้งหมด วิทยุ โทรทัศน์แม้จะคูมหมด แต่ว่าก็สามารถไปใช้ช่องทางดาวเทียม สำหรับกลไกศาสนา ก็ไม่ได้ออกมาพูดอะไรเลยในเรื่องข้อเท็จจริง ความอยู่ดีธรรม การเอารัดเอาเปรียบ การสะสม การสร้างค่านิยมที่ผิดๆ ให้กับเยาวชนและคนทั้งประเทศ เราจะเห็นว่าศาสนากระแสหลักก็รับใช้ทุน ทุนสามารถแทรกซึมไปทุกวงการเพราะว่าทุนเป็นชีวิตแล้ว และมันเป็นค่านิยมที่มาตั้งแต่ระบบการศึกษา ระบบสื่อ ระบบศาสนา และระบบสังคม ค่านิยมของสังคมทุกชาติล้วนแล้วแต่ยกย่องคนมีเงิน ตำแหน่ง สถานภาพ กลไกมันปลูกฝังจนกลายเป็นบริบททางสังคม เราเกิดมาแล้วก็ถือว่าเป็นธรรมชาติและนี่ก็คือความสมยอม มนุษย์จึงถูกระบบกิน เขาจึงไม่รู้ตัว

ว่า ท้ายที่สุดแล้วคุณค่าของมนุษย์อยู่ที่ไหน เขาจึงรู้อยู่อย่างเดียวว่าเขาต้องได้บันได เป็นใหญ่กว่านี้ ขึ้นสูงกว่านี้ มนุษย์จึงมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

ปัจเจกนิยมถูกระบบทุนสร้างขึ้นมาในระบบการศึกษาอยู่แล้วและไม่ใช่แค่นั้น ระบบการดำรงชีวิต วิถีชีวิตก็เป็นปัจเจกที่ต้องสร้างตรงนี้ขึ้นก็เพื่อให้เกิดการแข่งขัน เพราะระบบทุนถ้าไม่แข่งขันก็อยู่ไม่ได้ เงินถ้าไม่แข่งกันไม่มีการซื้อการขาย ถ้าไม่มีดอกเบี้ย ไม่มีการผลิตส่วนเกิน เงินจะตาย ระบบทุนต้องทำให้คนแข่งขัน และการแข่งขันก็เป็นการสร้างประสิทธิภาพด้วยในแง่ของอุตสาหกรรมในเรื่องของการจัดการ เขาก็ต้องจัดระบบให้มีการแข่งขัน ระบบการศึกษาก็ต้องแข่งขัน ถ้าคนไม่รู้สู้ก็ต้องแข่งขัน ทุนจะอยู่ไม่ได้ แต่ถ้าไปจัดระบบการศึกษาตามภูมิปัญญาให้คนร่วมมือกันไม่แข่งกัน ระบบทุนตายเลย

สรุปก็คือ สังคมวงกว้างอยู่บนฐานของความไร้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ บุคคลต่อบุคคล จึงไปสร้างฐานความสัมพันธ์ใหม่คือ ฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจ จึงสร้างกลไกมาสนับสนุนอำนาจของเขา ซึ่งก็คือกลไกการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มนุษย์จึงถูกใช้เป็นเครื่องมือ ใช้คนอื่นเพื่อตัวเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงจิตใจ

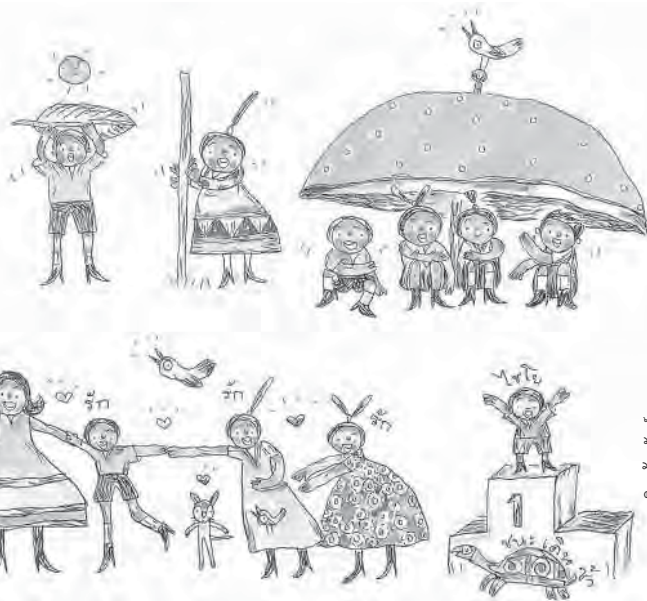
ฟื้นคืนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ : กระบวนการกำนุชย์ให้เป็นมนุษย์

จุดอ่อนของทุนนิยมคือ มันเน้นข้างใน คนที่บริโภคถึงที่สุดก็จะพบว่ามันกลวง ไม่มีอะไร หวาอะไรไม่เจอ ไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร ในที่สุดคนชั้นกลางจึงวิ่งไปหาธรรมะ หาคคุณค่าที่สูงกว่าของความเป็นมนุษย์ คนที่มีทางเลือกจึงเลือก เพราะถึงจุดหนึ่งเงินก็ไม่ใช้ค่าตอบอีกต่อไป เงินมันไม่อธิบาย ไม่สร้างความชอบธรรมอีกแล้วสำหรับอีกบางคนที่มีจิตสำนึก


เรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเป็นทางการ (ชุดที่ผ่านมา) มีการโปรโมท เศรษฐกิจพอเพียงจะกลายเป็นจริงได้ต้องร่วมมือกันต้องช่วยกัน แต่รัฐบาลโปรโมทสิ่งนี้ก็เพื่อเอาใจในหลวง กระแสเศรษฐกิจพอเพียงจะไม่สามารถมาแทนกระแสทุนนิยมได้เลย เพราะเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้เป็นแค่คำพูด แต่ต้องเป็นชีวิต เช่น ชีวิตบนดอยเป็นเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว แต่คุณทักษิณไปทำลายโดยทุ่มกองทุนหมู่บ้าน ทุ่มโซลาร์เซลล์ เอาโทรทัศน์เข้ามาสังคมเริ่มเสื่อมตามระบบทุนนิยม วัตถุนิยม บริโภคนิยม แต่ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลไหนก็ยอมเหมือนกัน เพราะตรรกะทุนนิยมเหมือนกัน

สังคมเศรษฐกิจพอเพียง การช่วยเหลือ เอื้ออาทร มีอยู่ในครอบครัว เป็นเซลล์เล็กๆ ที่อยู่ข้างใน หลายๆ ครอบครัวที่ล่มสลายแตกแยกกันไปก็ เพราะไปรับเอาคุณค่าการแข่งขันของทุนนิยมเข้ามาเอง ทั้งสามีและภรรยา ต่างก็ทำงานในที่สุกก็ไม่จ้อกัน แทนที่จะชูประเด็นร่วม กลับชูประเด็นต่าง จึงทะเลาะกันไป สุดท้ายก็อยู่กันไม่ได้ ต้องแตกกันไป เซลล์เล็กๆ ที่สุดของเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือครอบครัว จึงต้องปลูกฝังตรงนี้ขึ้นมา ในครอบครัวนั้นฐานความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล คือคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยม ระดับชุมชนที่อยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยธรรมชาติยังมีอยู่ เช่น ชาวเขายังเห็นค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นพี่น้อง แต่กระแสหลักของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไปทำลาย มีวิธีเดียวที่จะทำได้ก็คือ การปลูกจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ เพราะระบบนี้มันมีอยู่แล้วโดยธรรมชาติ แต่ถูกกระแสหลักคุม ดังนั้นเราต้องปลูกให้ตื่น

เราไม่ควรกังวลกับวิถีชีวิตที่เราต้องห้อยโหนรถเมล์หรือขึ้นรถไฟฟ้า เพราะนั่นเป็นระบบของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามเราก็ต้องกลายเป็นคนเมือง แม้ว่าจะมีชีวิตเมือง เราต้องอยู่ต้องใช้



ภาพ : เกริก ยืนพันธ์

แบบเมือง แต่เราต้องรับจิตวิญญาณของความเป็นชุมชน ความเป็นหนึ่งเดียว และตระหนักถึงการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคลให้เกิดมา ให้มีความช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ตรงนี้จะเป็นทางรอดทางเดียว แคให้คนไทยมีจิตสำนึกของคุณค่าภูมิปัญญา คุณค่าความเป็นคนไทยที่มีความช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกันและกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกันและกันต่างหาก ความเป็นคนไทย ความเป็นประเทศ ความเป็นชุมชนก็จะมีอยู่ 

คุณพ่อมนัส สุภลักษณ์ เป็นเจ้าอาวาสวัดคทาอลิกพระคริสตภษัตรีย์บ้านปูแป้ ต.พะวอ อ.แม่สอด จ.ตาก

- คุณพ่อทำงานช่วยเหลือชาวเขาเผ่าปกากะญอหรือที่เรารู้จักกันในชื่อชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ซึ่งอาศัยอยู่กันมากในเขตอำเภอแม่สอด โดยรับเด็กทั้งชายและหญิงจำนวนกว่า ๓๐ คน มาอยู่ในความดูแลและให้ได้รับการศึกษา
- คุณพ่อมนัส สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ และได้รับปริญญา Deuxie'me Licence en Sociologie เทียบเท่าปริญญาโทสาขาวิชาสังคมวิทยา ณ L'Universite' Catholique de Louvain ประเทศเบลเยียม ในปี พ.ศ.๒๕๒๔ และได้เริ่มงานด้านศาสนากับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๘ ที่ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก
- ด้านการพัฒนาชุมชน ได้เป็นผู้อำนวยการศูนย์สังคมพัฒนาเขตนครสวรรค์ พ.ศ.๒๕๒๕ - ๒๕๓๗
- เป็นผู้อำนวยการสำนักงานคาทอลิกเพื่อผู้ประสบภัยและผู้ลี้ภัยเขตนครสวรรค์ พ.ศ.๒๕๒๙ - ๒๕๓๗
- เป็นผู้รับผิดชอบและผู้ประสานงานโครงการซีซีเอฟ “ทางใหม่” แม่สอด พ.ศ.๒๕๒๗ - ๒๕๓๗
- เคยเป็นผู้แทนสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา สำหรับองค์กรพัฒนาต่างประเทศ เช่น APHD (Asia Partnership for Human Development) และ CIDCE (Cooperation Internationale le De'veloppement et la Solidarite') ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๓๓
- ด้านการศึกษา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนนักทวิทยา อ.แม่สอด จ.ตาก พ.ศ.๒๕๒๘ - ๒๕๓๗
- เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมไทย อ.เมือง จ.ตาก พ.ศ.๒๕๓๗ - ๒๕๔๒
- ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษสถาบันราชชมงคลวิทยาเขตตาก